

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญกุศล.. บุญกุศลเพื่อเปิดทางนะ หลวงตาบอกว่า “จะทำบุญสะสมมาก น้อยขนาดไหน มันต้องไปสิ้นสุดกันที่การภาวนา” ถ้ามีการภาวนานะ มันทำให้เรา สิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าเราไม่มีการภาวนา การทำบุญกุศลมันก็เหมือนเขื่อนกั้นน้ำ ทำนบกั้น น้ำ มันจะกั้นน้ำของเราเอาไว้ น้ำซีกหนึ่งมีน้ำเห็น ไหม ซีกที่มีน้ำมันจะเป็นซีกที่มีความ ร่มเย็นเป็นสุข ซีกที่ไม่มีน้ำก็จะแห้งแล้งมาก

คุณสิ เวลาภัยแล้งขึ้นมาเนี่ย มันไม่มีความชุ่มชื้น เขาทำอะไรไม่ได้เลย แต่ซีกหนึ่งมัน มีน้ำเห็น ไหม เวลาฝนตกๆ หนักจนเกิน ไป น้ำมากเกิน ไป เห็นไหม อันนี้ “ดี” และ “ชั่ว”

แต่บุญกุศล.. เราสร้างบุญกุศลเพื่อผลของวิญญูะ เพื่อความคุณงามความดี เวียน ไป ในวิญญูะ นี้เพราะการเกิดและการตาย เกิดด้วยบุญกุศลพาเกิดนะ เกิดมาแล้วร่มเย็นเป็น สุข เกิดมาแล้วมีคนช่วยเหลือเจือจาน แต่ถ้าเกิดมาเห็น ไหม เกิดมาในทางแห้งแล้งเห็น ไหม ก็เกิดเหมือนกัน.. เกิดมาต้องปากกัดตีนถีบ เกิดมาแล้วต้องพยายามช่วยเหลือตัวเอง แต่ช่วยเหลือตัวเอง หรือมีบุญกุศลเห็น ไหม จิตนั้นก็ตาย ! ตาย ! ตาย ! เวียนตายเวียนเกิด ..

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เลิกทาสมาตั้งแต่วันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าถอดถอนกิเลสออกจากหัวใจทั้งหมด “เลิกทาส” เห็นไหม ..เรานี้เป็น ทาสของตัวเอง.. เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลิกทาสแล้วนี่ ทรงสั่งสอนสัตว์ โลก

ในโลกมีบุคคลทางสังคมถือคู้้นไฟคนละคู้้น ก็คือความคิดของตัวเอง แล้วก็บ่นว่า ร้อน ! ร้อน ! ร้อน ! มีอยู่คราวหนึ่งบุรุษผู้ฉลาด ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ ทิ้งคู้้นไฟนั้นไปแล้ว.. แล้วบอกให้พวกเราทิ้งคู้้นไฟนั้น

“คู้่นไฟ” คือ การปลดแอกใจ ปลดใ้เราพ้นจากกิเลส ปลดใ้เราพ้นจากการเป็นทาส แต่เราเป็นทาสของตัวเองนะ.. เราเป็นทาสของความคิด..

ดูทางโลกเขาเห็นใหม่ สมัยโบราณนี้ เขามีสมัยเป็นทาส เขาล่านะ.. มนุษย์ล่ามนุษย์ ! ผู้ที่มีสิทธิตามกฎหมายว่าเป็นเจ้านาย เป็นเจ้าของทาส แล้วมนุษย์ผู้เป็นทาส.. เขาล่า.. ล่าด้วยความถูกต้องตามกฎหมายนะ

แต่ในปัจจุบันนี้ เราว่าเราเลิกทาสกันแล้ว.. เราเลิกทาสกันแล้ว.. แต่เราก็เป็นทาสความคิดของเราเองใจ ความคิดมันปกคลุมหัวใจเราอยู่ ความคิดของเรามันครอบคลุมใจเรา มันล่าหัวใจของเรานะ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เลิกทาสแล้วนะ แต่เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นสาวก สาวกะ เราเป็นบริษัท ๔ เห็นใหม่ เราทำบุญกุศลขึ้นมา.. บุญกุศลก็เพื่อให้หุตาสว่างขึ้นมา บุญกุศลถ้าเราทำบุญกุศลขึ้นมามันมีศีลธรรมจริยธรรมนะ

กฎหมาย..เวลาคนล่าทาสกันนี้ เขามีสิทธิตามกฎหมาย นี้ก็เหมือนกัน กฎหมายมันปกครองสังคม กฎหมายมันคุ้มครองสังคมนี้ แล้วกฎหมายมันคุ้มครองได้แค่ไหนละ กฎหมายมันคุ้มครองแต่คนที่มีศีลธรรมจริยธรรม กฎหมายคุ้มครองแต่ผู้ที่มีความละเอียดใจ

แต่กฎหมายไปปกครองไอ้พวกหน้าด้านไม่ได้หรอก ! ไอ้พวกหน้าด้านหน้าทนกฎหมายขนาดไหนมันก็หลบหลีกของมันไป

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นความคิดเรา ถ้าเป็นความคิดที่ดี.. ความคิดที่ดี นายทาสที่ดี เขาเลี้ยงทาสของเขาด้วยความร่มเย็นเป็นสุขนะ ถ้านายทาสที่ดี ถ้านายทาสที่เลว มันก็ขูดรีดเอาแรงงานจากทาส ความคิดที่ดี ความคิดที่มีศีลธรรมจริยธรรม จิตที่คุ้มครองหัวใจของเรา เราทำบุญกุศลนี้ เราเสียสละของเรา เขาบอกว่า “พวกนี้เป็นพวกที่สูญเปล่า.. สูญเปล่า..”

สูญเปล่ามันสูญวัตถุนะ.. วัตถุมันหาเพิ่มเติมได้นะ แต่ความสุขของใจมันจะหาที่ไหนได้ วัตถุมันเจือจางกันได้ เราช่วยเหลือกันได้ เราเจือจางกันได้ แต่ความสุขความ

ทุกซ์ เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เขาก็มาปลอบประโลมได้ “ให้ใจเย็น ๆ นะ.. ใจเย็น ๆ นะ ” แต่มันก็สุขทุกซ์ของเราละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีการภาวนา เราจะปลดจากความเป็นทาสของเรา ใ้อ้ทาสความคิด.. ความคิดของเราเห็นใหม่ มันเหยียบย่ำใจของเรา ยิ่งคนที่เห็นพาลชน เขายังทำอะไรของเขา เขาคิดว่าเป็นผลประโยชน์ของเขา แต่พวกที่มีศีลธรรมจริยธรรมนี้ ศีลธรรมจริยธรรมเท่านั้น ที่จะควบคุมมนุษย์ได้

“มนุษย์” เห็นใหม่ ถ้ามีความละเอียดแก่บาป มีความละเอียด มีความระลึกรู้ มีความเห็นใจ มีการเสียสละเห็นใหม่ สังคมร่มเย็นเป็นสุขด้วยศีลธรรมจริยธรรมที่ปกครอง

นี่ศีล ๕.. ถ้ามี ศีล ๕ พวกเราเสียสละ พวกเราไม่เบียดเบียน ไม่ลักกัน ไม่นื้อโกงกันต่าง ๆ ศีล ๕ มันก็มีความร่มเย็นเป็นสุขแล้ว แต่ความร่มเย็นเป็นสุข มันก็มีการเวียนตายเวียนเกิด บอกคุณงามความดีขนาดไหน เรื่องของคุณงามความดี เรื่องของความดีเห็นใหม่

นี่ปริยัติ แล้วก็ต้องปฏิบัติ การศึกษามาศึกษาเพื่อปฏิบัติ ไม่ได้ศึกษามาเพื่อเรารู้ คุณสิ เวลาเรียนจบมาได้กระดาษมาคนละใบ นี่มีความรู้.. มีความรู้แล้วได้กระดาษมาคนละใบ แล้วทำอะไรต่อไปละ นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปริยัติ.. แล้วก็ปฏิบัติ

ปฏิบัติมันต้องตัดแปลงตนแล้ว.. การตัดแปลงตน.. การฝืนตน.. “การฝืนตน คือการฝืนกิเลส” คุณสิ เวลาเราทำอะไร เราว่าลำบากไปหมดเลย ใ้อ้ความลำบากใครเป็นคนลำบากละ.. มันความคิดลำบากใช่ไหม แต่เวลาคนเขาชื่นใจ เวลาคนเขามีความร่มเย็นเป็นสุขของเขา

นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติกันนะ ท่านบอกว่า “เวลาปัญญามันหมุน ๆ นี้ อยู่กับใครไม่ได้” ลำบากไหม.. เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนา ทั้งวันทั้งคืนเพราะอะไร เพราะจิตมันฟุ้งแล้ว จิตมันหมุนของมันไป ความคิดของมันที่เรา..

นิพพานอยู่แค่เอื้อมนะ.. มือนี้เอื้อมจับนิพพานได้เลย เพราะอะไรล่ะ เพราะมีความพร้อมใจใหม่ จิตใจมั่นคงขึ้นใจใหม่ งานอย่างนั้น การกระทำอย่างนั้น มันไม่มีความลำบากกับผู้ที่เป็นอย่างนั้นเลย

แต่ของเรานี้กิเลสเต็มหัวใจ จะทำสิ่งใดมีแต่ความลำบากไปหมดเลย ลำบากคือกิเลสมันลำบาก มันก็เหมือนกัน เวลาจิตใจมันผ่อนคลาย ทำไม่ไม่เห็นมันลำบากตรงไหนเลย ทำไม่มีความสดชื่น ทำไม่มีความปรารถนา มันจะหักกิเลสในหัวใจให้ได้ มันจะเลิกทาสตัวมันเองให้ได้ ทำไม่มันมีความชวนชวยได้ขนาดนั้น

ความชวนชวยได้ขนาดนั้น เพราะว่าอะไร.. เพราะว่าถ้าจิตใจมันดึงมาขึ้นมานั้นถึงว่าฝืนความคิดของเรา ฝืนตัวเรานี้ฝืนกิเลส ถ้าฝืนกิเลสพยายามฝืนมัน.. ฝืนมันเพื่อคุณงามความดี ฝืนมันเพื่อความคิดของเรา นี้วางไว้หมดเห็นไหม ความดี.. ความดี..

เพราะถ้าพูดถึงความดี.. “ดีดี” “ดีชั่ว” ก็เป็นอย่างหนึ่ง ดีดีก็อย่างหนึ่ง ต่างคนต่างเอาว่าตัวเองเป็นความถูกต้อง ตัวเองเป็นความดีงาม แล้วดีของใครล่ะ คืออย่างนั้นมันประสบผลสำเร็จที่ไหน แต่ดีของเราละ นี่สันตสิทธินิโกล นี่เป็นปัจจัยจัดตั้ง ความรู้ลึกของเราที่เราารู้เลยว่าชั่วหรือดี

ความจริงคนนี้ รู้ดีรู้ชั่ว แต่มันทนสิ่งเร้า ทนกิเลสที่มันเร้านี้ ไอนายทาสอะ ไอ้ความคิด ไอ้ตัณหาความทะยานอยาก ไอนายทาส ที่มันลุดกระชากลากถูใจนี้ เราทนสิ่งนี้ไม่ได้ต่างหาก แล้วเราไม่ได้ฝึกฝน ฝึกฝนทุกคนบอกว่า ธรรมะคือเข้าใจธรรมะ เป็นความดีความงามก็รู้หมดคนะ แต่ทำไมมันทนแรงเร้าของหัวใจไม่ได้.. เพราะว่าไม่ได้ฝึกใจ

เรามาวัดมาวานี้ เรามาฝึกของเรา เวลาฟังธรรม ! ฟังธรรม ! นี้ตอกย้ำ ได้ยินทุกวันเลย.. หลวงพ่อพูดทุกวันเลย เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ในเซนเขาไปถาม..

“อาจารย์สอนอะไร”

“ละชั่ว..ทำดี”

“สอนแก่นี้หรือ”

สอนแค่นี้ มึงทำทั้งชาติมึงก็ทำไม่จบ..! นี่ละความชั่ว ทำความดี ละความชั่ว.. แล้วเวลาเราละของเรา เราฝืนใจของเรา เราสู้ของเราเองนะ สิ่งใดที่มันปรารถนา เวลาเราบังคับใจของเราไม่ให้ไปตามมัน พอถึงมันพ้นวาระนั้นไปแล้วนะ เราจะภูมิใจมากกว่าเราแก้ไขได้ ถ้าสิ่งใดที่มันปรารถนา แล้วเราตามมันไป มันได้สิ่งนั้นมา มันเสพอารมณ์ความรู้สึก แล้วมันว่ามันมีความสุข

แต่ถ้าเราฝืนมันนะ มันดิ้นรนมาก แต่เมื่อมันพ้นวาระนั้นไปแล้วนะ มันจะมีความภูมิใจมากกว่า เราชนะมัน เราชนะพวกนายทาส เราชนะค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา นายทาสมันบังคับให้เราไป แต่เราฝืนมัน.. เราฝืนมัน..

พอฝืนถึงที่สุดแล้วนะ วาระนั้นผ่านไป ชีวิตนี้ก็ยังคงอยู่ ทุกอย่างปกติ ไม่มีอะไรบุบสลายไปเลย แล้วเราชนะด้วย.. เราชนะ เราฝืนมันได้ด้วย เห็นไหมนี่การประพฤติปฏิบัติ การกำหนดพุทธโธ ๆ จิตมันสงบได้.. สงบได้เพราะเหตุนี้ เพราะบังคับ เพราะมีสติ

“สติ” เห็นไหม หลวงตาบอก “สติสามารถกั้นน้ำทะเลได้ สติสามารถกั้นคลื่นลมได้” คุณสิ เวลาพายุเฮอริเคนมันเกิดขึ้นมานี้ สติยับยั้งได้ ๆ เวลาลมพายุ อารมณ์ความรู้สึกที่มันรุนแรงนี้ ถ้ามีสติยับยั้งได้ ๆ แล้วพายุเด็วมันก็เกิดอีก ๆ .. เกิดอีกเพราะอะไร เพราะมันมีเหตุมีปัจจัยมันก็ต้องเกิดอีก

ในเมื่อเรามีชีวิตอยู่ เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากอยู่ มันก็ต้องเกิดอีก ถ้าเกิดอีกเห็นไหม เราตั้งสติ พอยับยั้งได้เราก็เห็นว่าเราก็สามารถยับยั้งได้ เราสามารถควบคุมของเราได้ ถ้าควบคุมของเราได้นี้ เราจะภูมิใจมาก คนที่ทำสิ่งใด ๆ ไม่ได้เลย แล้วมันประสบความสำเร็จสิ่งใดขึ้นมา มันก็ภูมิใจทั้งนั้นล่ะ

นี่ถ้าเราเอาชนะตัวเองบ่อยๆ ครั้งเข้า เห็นไหม “อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว การชนะสงคราม คุณด้วยแสน คุณด้วยล้าน มันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นล่ะ .. การชนะตนเองสำคัญที่สุด ..

คุณสิ สมัยสงครามโลก ถ้าผู้นำทั้ง ๒ ฝ่าย เขาเอาชนะตัวเขาเอง เขาไม่รักษาหน้าของเขา สงครามมันจะเกิดไหมล่ะ.. ถ้าเอาชนะตัวเองได้สงครามมันก็ไม่มี แต่เพราะ

ทฤษฎีของผู้นำ ทฤษฎีของผู้ที่จะเอาชนะคะคานกัน ลากหมุ่คณะ ลากทั้งประเทศเข้าไป
เผชิญกับสงคราม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเอาชนะตนเองสำคัญมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก
ให้เอาชนะตนเอง แล้วเราก็พยายามจะเอาชนะตนเองเห็นไหม ถ้าเราชนะตนเองได้ เราจะ
เลิกทาส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เลิกทาสมาตั้ง ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว แต่โลกเพิ่ง
เลิกทาสกันเมื่อไม่กี่ร้อยปีนี่เอง

..ว่าเลิกทาส.. เลิกตามกฎหมาย แต่หัวใจยังเป็นทาส !

เลิกกฎหมาย เปลี่ยนแปลงกฎหมาย แต่หัวใจยังเป็นทาส !

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เลิกทาสมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว ไม่เป็นทาส
อีกเลย ไม่ใช่เลิกทางกฎหมาย.. เลิกจากหัวใจ เลิกจากสังขาร

นี่เหมือนกัน เราศึกษาธรรม ! ศึกษาธรรม ! นี่ ศึกษาธรรมตามกฎหมาย ศึกษา
ตามความรู้ ศึกษาเห็นไหม เราเข้าใจๆ กระจายแผ่นเดียวนะ ความรู้แบบนี้มัน
เปลี่ยนแปลงกันได้ ความจำมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา.. ความจำมันเปลี่ยนแปลง แล้ว
ความจำ.. จำแล้วมันได้อะไรขึ้นมา

แต่ถ้าจำแล้วมาปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องการตรึงนี้ ปริยัติ
ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติ.. การศึกษาเล่าเรียนมา ศึกษามาเพื่อเป็นวิชาการ ศึกษามาเป็น
แบบอย่าง ศึกษามาเพื่อการฝืนตน ถ้าฝืนตน.. นี่ปฏิบัติ !

ฝืนตนเห็นไหม เวลาปฏิบัติ คุณสิ เวลาคนเขามีทรัพย์เงินทองขึ้นมา โอ้..เขามี
ตู้เซฟเก็บไว้นะ เวลาเราปฏิบัติกันนะ นั่งอยู่โคนต้นไม้ แล้วได้อะไรมา.. ได้ความรู้สึกมา
ได้สมาธิมา ได้ปัญญามาแล้วมันอยู่ที่ไหน.. เวลาเราบรรลุธรรมขึ้นมา มันเป็นสันติภูมิ
โก มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นสมบัติเฉพาะตน แต่สื่อสารได้ สื่อสารด้วย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระลูกศิษย์ไปกราบถามปัญหาหนึ่ง..
เวลาผู้ที่สิ้นกิเลสไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ไปถามปัญหา ไปถาม
ปัญหาด้วยความเล็งเลศสังสัย ด้วยความขุ่นข้องหมองใจ..

ผู้ที่บรรลุนิกรรม ผู้ที่สิ้นกิเลสแล้ว ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความซึ้งใจ ด้วยความเห็นบุญเห็นคุณ ด้วยความซาบซึ้ง ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคนขึ้นมา เราจะไม่รู้อะไรขึ้นมาได้อย่างไร

ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความเศร้าหมอง ไปกราบท่านด้วยความปลงเลงสังขาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เทศน์ว่า การ

เวลาไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความขอบคุณ ด้วยบุญคุณ ด้วยความซาบซึ้ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ใครทรมานมา ใครทรมานมา” ทรมานมาเพราะอะไร เพราะคนที่จะพ้นจากสิ่งนี้ไป มันต้องมีกิจจัญญาณ มันมีเหตุการณ์ในหัวใจที่การกระทำ ไม่ใช่อยู่เฉย ๆ แล้วมันจะหายไปเอง ไม่มีหรอก !

สิ่งใด ๆ แล้วมันจะอยู่เฉย ๆ แล้วจะหายไปเอง มันเป็นไปได้ ! ถ้าอยู่เฉยแล้วหายไปเอง เราจะไม่มีมาเกิดเลย ทุกคนไม่อยากมาเกิด ทุกคนอยากสุขอยากสบาย แต่ทุกคนทนทาสตัวนี้ไม่ได้ ไอ้ตัดหาความทะยานอยาก สิ่งเร้า ทุกคนอยู่ในใต้อำนาจของมัน ทุกคนต้องมีกัน มันเป็นนามธรรมหมดนะ

แต่เวลาสิ้นกิเลสไปแล้วเห็นไหม ซาบซึ้งบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลิกทาส แล้วถือค้อนไฟมาคนละค้อน แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สละค้อนไฟนั้นแล้ว เพราะมันร้อน.. ร้อน.. แล้วสละค้อนไฟนั้น ถ้าใครทิ้งได้คนนั้นก็ร่มเย็น

เรายังถือของเรายู่ เพราะเรามีชีวิตของเราใช้ไหม เราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยใช้ไหม แต่ถ้าเราสิ้นกิเลสไปแล้ว มันก็มีปัจจัยเครื่องอาศัยเหมือนกัน แต่อาศัยด้วยความไม่ร้อนใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการอยู่ ๔๕ ปี ก็อาศัยเหมือนกัน แต่อาศัยด้วยความไม่เป็นที่ทาส

แต่เราอาศัยด้วยความเป็นที่ทาสนะ คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการไว้เห็นไหม คุณสิ นี่มนุษย์เขา สังคมเขา เขากินด้วยเกียรติ กินด้วยกาม กินด้วยศักดิ์ศรี กินด้วยความดำรงชีวิต สมณะเรานี้กินเพื่อดำรงชีวิต ไม่ใช่เกียรติ.. ไม่มีเกียรติ ไม่มีศักดิ์ศรี มนุษย์เหมือนกัน

กินเพื่อดำรงชีวิตนี้ เอาชีวิตนี้ไว้เพื่อแสวงหา เอาชีวิตนี้ไว้เพื่อจะเลิกทาสมัน เลิกเอาจิตใจนี้ไว้เพื่อให้เป็นอิสรภาพให้ได้ ถ้าเป็นอิสรภาพนะ นี่พุทธศาสนาสอนที่นี้ สอนให้ทุกคนเป็นอิสระ สอนให้ทุกคนไม่เป็นทาส คุณติ ไม่ให้เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น ไม่เชื่อเทวดา ไม่เชื่ออะไรทั้งหมด.. ให้เชื่อธรรมะ สังฆธรรม ถ้าสังฆธรรมมันเกิดขึ้นกลางหัวใจ..

เวลาเราศึกษามามันอยู่ในตำรา ชื่อทั้งนั้นเลย เราไปได้ชื่อมาหมดเลย แต่เวลามันเป็นขึ้นมาซะ สมมติเป็นอย่างไร แล้วว่าปัญญาๆ นี่ ปัญญาที่ว่าใช้กันนี้ ใอันปัญญา โทกหก ใปัญญาของทาส ปัญญาที่ทาส ที่ค้นหาความทะยานอยากมันควบคุมไว้ ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้ อูย.. มรรคญาณ.. มรรคญาณ อูย.. มันว่างหมดเลย ว่างของทาส ! เพราะว่างคู่กับไม่ว่าง ว่างไปว่างมา มันพลิกไปพลิกมาเห็นใหม่

แต่ถ้ามันสิ้นกิเลส มันเป็นอะไร มันปล่อยวางอย่างไร มันเข้าใจหมดเห็นใหม่ นี่อยู่ที่เรา ถ้าเราเลิกทาสได้ เราหาทาสก็ไม่เจอ หานายทาสก็ไม่เจอ แต่ชีวิตเราก็เป็นชีวิตอย่างนี้ ญู่ญู่กันไป แต่ถ้าตั้งสติแล้วค้นหาใจของเรา แล้วพยายามทำความเข้าใจ ถ้าแคใจสงบก็เห็นคุณค่าแล้วนะ

เหมือนกับเรามีเงินในกระเป๋านี้ บางคนเห็นใหม่.. คนเผอเรอเนี่ย มันหยิบเงินไว้แล้วมันก็ปาทิ้ง เพราะมันไม่รู้ว่าเงิน เพราะมันเปลอ แต่คนถ้ารู้ว่าเงินจะปาทิ้งใหม่

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันสงบขึ้นมาเนี่ย มันรู้ว่าจิตที่สงบอันนี้เป็นอย่างไร แต่ถ้าจิตมันไม่สงบขึ้นมาเนี่ย เหมือนกำเงินไว้แล้วปาเงินทิ้ง ปาอะไรทิ้งไป ปาวันเวลาให้มันสูญเปล่าไปไง ปาชีวิตนี้ทั้งชีวิตนะ ปาทิ้งไปหมดเลย เกิดมาแล้วก็ตายไป เกิดมาก็ได้อายุขัย ๑๐ ปี ๒๐ ปี ได้แต่ตัวเลขมา แล้วก็ทิ้งไป.. ทิ้งโอกาสของชีวิตนี้ ไปเกิดเอาภพชาติใหม่ แล้วมันจะมีสติปัญญาใหม่ มันจะมีความระลึกที่มันจะสร้างตัวมันใหม่..

นี่ถ้าทำความเข้าใจเข้ามา มันจะเห็นคุณค่า ชีวิตของเรามีคุณค่า แล้วมันจะแสวงหา มันจะแก้ไขของมัน

เงิน! เงิน ! ถ้าคนที่มีสติปัญญาเขาใช้เงินเพื่อประโยชน์ เพื่อทำธุรกิจ ใช้เพื่อดำรงชีวิต แต่คนที่ไม่เข้าใจโยนทิ้ง ๆๆ เพราะคิดว่าเงินมันเป็นกระดาษไม่มีคุณค่า เพราะอะไร เพราะไม่มีสติปัญญา

เห็นไหม ฟังธรรม ! ฟังธรรม ! นี่มันจะเตือนตัวเรา ชีวิตเรามีคุณค่าที่สุด ความรู้สึกอะ ชีวิตคือความรู้สึก ใจสุข ใจทุกข์ ใจความรู้สึกของเรานี้ มีค่าที่สุดกว่าทุกๆ อย่างเลย แล้วใจความรู้สึกนี้มัน โคนกรอบงำไว้ด้วยทัศนหาความทะยานอยาก เรากำลังจะแสวงหาตรงนี้ แก่ใจตรงนี้ แล้วความรู้สึกมันก็ยังอยู่นั่นนะ แล้วแต่ความรู้สึกที่ไม่มีใคร ไม่มีทัศนหาความทะยานอยาก ไม่มีนายทาสคุมมันนะ.. ไม่มีนายทาสคุมมัน.. ไม่ต้องให้เป็นทาสของใครอีกเลย

นี่คือชีวิตของเรา คือสังขารในพุทธศาสนา พุทธศาสนา.. พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน หัวใจของเรานี้ ผู้รู้ใหม่ เรารู้ๆ จำแต่ทฤษฎี รู้จำจากปรียัติ ถ้าเรารู้ในภาคปฏิบัติ มันละเอียด มันถอด มันถอน รู้จริงขึ้นมาเห็นไหม นี่วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ มันจะเข้าใจของมัน

ยะถาภูตัง ญาณะทัสสนัง แม้แต่กิเลสขาด ยังรู้ว่าขาด กิเลสมันขาดไปแล้วนะ นี่เห็นไหม เลิกจากทาสแล้วนะ เราเป็นอิสระภาพ เรารู้หมดเลย เราเข้าใจหมดเลย เกิดญาณทัสสนะ เกิดความรู้ ด้วยความสุขความพอใจ จากใจทาสนี่แหละ ใจความรู้สึกเป็นทาสนี่แหละเห็นไหม

นี่เราจะเลิกทาสตัวเราเอง ใครจะติฉินนินทา ใครจะนิยมยกย่องส่งเสริมขนาดไหน มันเป็นข่าวลือมันเป็นความคิดจากข้างนอก แต่ความรู้สึกสุขทุกข์ ความจริงของเรา นี่ของเราแท้ๆ เราจะแก้ไขกันที่นี้เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง